Lausunto aiheeseen: E 14/2026 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto Kilpailukykyisen ja kestävän EUn biotalouden strategiakehys

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry (SBB) kiittää mahdollisuudesta lausua EU:n biotalousstrategiaan.

Arviomme mukaan strategiassa tunnistetaan biokaasun potentiaali aiempaa vahvemmin. Myönteistä on myös se, että strategiassa pyritään entistä paremmin edistämään bio- ja kiertotalouden välistä synergiaa EU:ssa.

Euroopan komission ehdotus tunnustaa bioenergian ja biopolttoaineiden roolin sekä tarpeen joustavuudelle arvioitaessa tehokkaita biomassan käyttötapoja. Tämä on olennaista, jotta biokaasulaitokset voidaan tunnistaa biojalostamoiksi, jotka tuottavat paitsi uusiutuvaa energiaa myös kaksi sivutuotetta (mädäte ja biogeeninen CO_2) sekä näistä virroista johdettuja innovatiivisia tuotteita (esim. sähköpolttoaineet, synteesikaasu, vihreä vety, biopohjaiset muovit, kemikaalit ja lannoitteet, polymeerit jne.). Tämä tuottaa moninkertaisia hyötyjä useilla sektoreilla: uusiutuvan energian tuotannossa, teollisuuden fossiilivapaassa siirtymässä, kestävässä maataloudessa ja ympäristön kestävyydessä.

EU:n biotalousstrategian tunnustus biojätteen potentiaalista biokaasun tuotannossa on tervetullut edistysaskel. Biojätteen ohella olisi kuitenkin järkevää tunnistaa selkeämmin myös muut orgaaniset jätteet ja sivuvirrat, kuten kestävät viher- ja kasvibiomassat, sillä niissä on merkittävää hyödyntämätöntä potentiaalia ja ne vahvistavat entisestään Euroopan kiertotalouteen perustuvaa biotaloutta. Toivottavasti nämä huomioidaan tulevassa EU:n kiertotalouslaissa.

Strategian painotus biopohjaisiin lannoitteisiin johtavana markkinana on myös myönteinen askel.

Kehitysehdotuksia Suomen kantaan

Orgaaniset jätteet

"EU:n resilienssin vahvistaminen edellyttää investointeja uusiutuvaan biotuotantoon, sivuvirtojen ja biojätteen [ja laajemmin orgaanisten jätteiden] hyödyntämiseen sekä kiertotalousratkaisujen

edistämiseen." SBB laajentaisi tarkastelua biojätteistä laajemmin orgaanisiin jätteisiin, sillä biojätemääritelmä on hyvin suppea.

Luonnonmonimuotoisuus

"Kiertotalouden mukainen resurssitehokkuus, uusiokäyttö ja kierrätys sekä luonnonvarojen kestävä käyttö ovat keskeisiä keinoja edistää ilmastotavoitteita, [turvaa luonnonmonimuotoisuutta] vähentää riippuvuuksia sekä edistää kestävää teollisuuspolitiikkaa. (E 8/2025 vp)". SBB lisäisi hyötyihin nykyistä selkeämmin myös luonnonmonimuotoisuuden vahvistamisen.

Biohajoavuuden standardit

"Biohajoavuudelle tulisi maaperään päätyvien mikromuovien estämiseksi ottaa käyttöön riittävät, todelliset ja alueellisesti eroavat hajoamisolosuhteet huomioivat standardit. Suomi pitää niin ikään tärkeänä biopohjaisten muovien kriteereiden ja tavoitteiden hyväksymistä pakkaus- ja pakkausjäteasetuksen nojalla." SBB pitää hyvänä sitä, että Suomen kannassa nostetaan esille tarve kehittää toimivat standardit. Nämä ovat tarpeen myös sen suhteen, että biohajoavat ja kompostoituvat materiaalit pystytään kierrättämään biologisissa prosesseissa, jolloin vältytään hajoamattomien ainesten päätymistä maaperään esimerkiksi kierrätyslannoitteiden kautta. On siis huomioita, että tarvitaan erilliset standardit eri tuoteryhmille (mm. pakkaukset, kasvintuotannossa käytettävät katteet). Kasvintuotannossa käytettävät biohajoavat katteiden on tarkoitus hajota sellaisenaan maaperään, eikä niitä kerätä pois muualla kierrätettäväksi.

Työ tehtävä yhteistyössä arvoketjun kanssa

"Suomi korostaa, että strategian toimeenpanossa tulisi ottaa huomioon kuluttajien rooli sekä markkinoiden kasvattaminen biopohjaisille tuotteille, palveluille ja ratkaisuille." SBB pitää hyvänä sitä, että otettaisiin kuluttajat ja markkinat aiempaa paremmin huomioon bioratkaisuiden kehittämisessä ja käyttöönotossa. Tässä pidämme erityisen tärkeää sitä, että korostettaisiin vielä tarvetta tiiviiseen yhteistyöhön arvoketjun toimijoiden välillä. Esimerkiksi kompostoituvat pakkausten käyttöönotto vaatii vuoropuhelua ja ratkaisuja valmistajien, pakkaajien, jakelijoiden, kauppojen, kierrätyslaitosten ja lainsäätäjien kesken. Nyt esimerkiksi kauppojen kompostoituvia

vihannes- ja hedelmäpusseja ei saa käyttää kotitalouksissa biojätteen paketointiin, koska ne ovat pakkauksia ja pakkauksia ei saa laittaa biojätekeräykseen, vaan pakkausjätteen keräykseen. Tämä asia voidaan ratkaista kansallisesti jätelain ja pakkausasetuksen päivityksen yhteydessä vuonna 2026.

Biogeeninen CO2

"Suomi näkee hyvänä, että strategiassa nostetaan esille myös biogeenisen hiilidioksidin talteenoton, käytön ja varastoinnin edistämisen tuomat edut resurssitehokkuudelle ja ympäristövaikutuksille huomioiden vaikutukset biomassan kestävään käyttöön. Suomi pitää tärkeänä toimenpiteitä biogeenisen hiilidioksidin talteenottoon liittyvien kannustimien lisäämiseksi ja hankkeiden edistämiseksi. Suomi korostaa, että talteen otettua biogeenistä hiilidioksidia voidaan hyödyntää erilaisissa tuotteissa (esimerkiksi synteettisten polttoaineiden tuotannossa) ja tähän on tärkeä kannustaa." SBB pitää hyvänä sitä, että Suomen kannassa huomioidaan selkeästi hiilidioksidin hyödyntäminen ei ainoastaan varastoiminen. On huomionarvoista, että Euroopassa on jo yli 120 biometaanin tuotantolaitosta, joissa biogeenistä hiilidioksidia otetaan talteen. Myös Suomessa biometaanin tuottajat ovat eturintamassa rakentamassa biogeenisen hiilidioksidin arvoketjua. Huhtikuussa 2026 Auris Energia ja Carbonaide tekivät ensimmäisen sopimuksen biokaasusta talteen otetun hiilidioksidin hyödyntämiseksi betoniteollisuudessa.

Kierto- ja biotalouden pullonkaulat tulee ratkaista

"*Suomi pitää ravinteiden kierrätystä / ravinnekierron sulkemista tärkeänä ja kannattaa pyrkimystä tehostaa typen ja fosforin käyttöä biotalouden järjestelmissä ja arvoverkoissa innovaatioiden ja parhaiden käytäntöjen avulla. Samalla tulisi tarkastella myös mahdollisuutta eri säädösten rajapintojen selkeyttämiseen ja säädösten yhteen toimivuuden parantamiseen kierrätyslannoitteiden, biokaasun ja biometaanin osalta.*" Pidämme tärkeänä sitä, että Suomen kannassa on tämä mukana. Säädösten selkeyttämistä tarvitaan paitsi kansallisesti, niin myös EU:ssa. Tästä hyvä esimerkki on jätelain alaiset EEJ-ratkaisut (ei enää jätettä), joita voidaan laatia kansallisesti vain EU-säädösten mahdollistamissa raameissa. EU-tason kehitystyötä tarvitaan, sillä EEJ-asiat ovat vielä suurimmilta osin kehitysvaiheessa monelta osin EU-säädöksissä (erityisesti jätedirektiivin soveltaminen muihin säädöksiin kuten EU-

lannoitevalmisteasetukseen). Lisäksi jäsenmaissa on käytössä erilaisia EEJ-menetelmiä ja -ratkaisuja, mikä vaikeuttaa kierrätystuotteiden sisämarkkinoiden kehittämistä. Epävarmuus EEJ-menettelyiden kehittymisestä hankaloittaa tarvittavien investointien tekemistä kierrätyslaitoksiin, sillä investoinnit voivat osoittautua kannattamattomiksi.

Liikennebiokaasu tunnistetaan ratkaisuksi

"Suomi pitää tärkeänä strategian huomiota siitä, että biopolttoaineilla on jatkossakin merkittävä rooli liikennesektorin päästöjen vähentämisessä. Suomi huomauttaa, että nestemäisten biopolttoaineiden rinnalla biokaasulla on monia hyviä puolia liikenteen energiasiirtymän edistämisessä, erityisesti raskaassa tieliikenteessä ja vesiliikenteessä." SBB pitää hyvänä sitä, että Suomen kannassa ja EU-biotalousstrategiassa biokaasu tunnistetaan aikaisempaa selkeämmin liikenteen päästövähennysratkaisuksi. Suomen kannassa voitaisiin nykyistä täsmällisemmin tuoda esille se, että biokaasu on erityisen kustannustehokas päästövähennyskeino, sillä esimerkiksi lannasta tuotetulla biokaasulla on jopa negatiiviset päästövaikutukset. Biokaasun päästövähennysvaikutus voisi olla nykyistä merkittävämpi, mikäli tuotannon yhteydessä biogeeninen hiilidioksidi otetaan talteen ja hyödynnetään.

Lanta, viherkasvit yms. eivät ole jätettä

"Suomi pitää hyvänä komission tavoitetta lannan ravinteiden kierrätyksen tehostamisesta ja huomauttaa, että käsitellyn ja käsittelemättömän lannan erilainen kohtelu hidastaa toivottua kehitystä, aiheuttaa epätarkoituksenmukaista hallinnollista taakkaa käsitellyn lannan käyttäjälle ja asettaa käyttäjän eriarvoiseen asemaan verrattuna käsittelemättömän lannan käyttöön sekä vaikeuttaa biotalouden tavoitteiden edistymistä. Siksi Suomi näkee, että käsitellyn lannan maanviljelykäyttö tulisi poistaa jätedirektiivin soveltamisalasta lannan käytön edistämiseksi biotalouden raaka-ai neena ja ravinnevarantona, jos käyttö täyttää muun lainsäädännön vaatimukset. **"** SBB pitää myönteisenä, että Suomi pyrkii ratkaisemaan lannan kierrätykseen liittyviä haasteita. SBB on tunnistanut keskeiseksi ongelmaksi sen, että lannan kierrätykseen kohdistetaan tarpeettomasti jätelainsäädännön velvoitteita. Haasteita ilmenee myös esimerkiksi ympäristönsuojelu-, nitraatti- ja fosforisäädösten soveltamisessa, jotka eivät riittävän kattavasti huomioi ravinteiden kierrätyksen erityispiirteitä, vaan niiden soveltaminen on paikoin ylimitoitettua tai vähintään epäselvää. Vastaavia epäselvyyksiä on tunnistettu myös

kasvibiomassojen sekä tietyissä tapauksissa eläinperäisten sivutuotteiden osalta, mikä vaikeuttaa näiden syötteiden kestävää hyödyntämistä biokaasuntuotannossa.

Lannoiteomavaraisuus EU:ssa ja kansallisesti

"Strategisten riippuvuuksien purkamisen näkökulmasta Suomi pitää tärkeänä EU:n lannoiteomavaraisuuden vahvistamista sekä kierrätyslannoitteiden että muiden lan noitteiden osalta. Keskeistä on vahvistaa EU:n oman lannoitetuotannon kilpailukykyä, huolehtia tuotteiden kohtuuhintaisuudesta sekä purkaa ravinnekierrätyksen es teitä. (E 10/2026 vp)." SBB pitää hyvänä, että ravinteiden kierrätys on kytketty osaksi lannoiteomavaraisuuden varmistamista. SBB haluaa kuitenkin huomauttaa, että kansallisesti voitaisiin yhtä lailla määrätietoisemmin edistää lannoiteomavaraisuuden parantamista, jos tähän löytyisi tahtotilaa.

Biokaasutavoite ja toimenpideohjelma

Lisäksi SBB haluaa kannustaa asettamaan kansalliset biokaasutavoitteet ja laatimaan kansallisen biokaasuohjelman. Tämä voidaan tehdä yhdessä sidosryhmien kanssa. Vaihtoehtoisesti ministeriöt (TEM, MMM) voisivat lähteä mukaan biokaasun ja biometaanin tuotantoa ja mädätysjäännöksen käyttöä biopohjaisena lannoitteena kolmikantasopimukseen (Tripartite) Euroopan komission kanssa. Tripartite-yhteistyön kautta Suomi saisi käyttöön uusia työkaluja ja hyviä esimerkkejä muista maista. Usea EU-maa on asettanut tavoitteet esimerkiksi NECP:ssä (National Energy and Climate Plan). Suomesta puuttuu edelleen mm. kansalliset biokaasutavoitteet.

Lisätiedot
Anna Virolainen-Hynnä, johtava biokaasuasiantuntija, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry
Eteläranta 10, 00131 Helsinki, Finland +358 400 987 805 | anna.virolainen-hynna@biokierto.fi